

Judikatūras krājums

Lieta T-458/17

Harry Shindler u.c.
pret
Eiropas Savienības Padomi

Prasība atcelt tiesību aktu – Institucionālās tiesības – Apvienotās Karalistes izstāšanās no Savienības – Līgums, kurā ir noteikta izstāšanās kārtība – LES 50. pants – Padomes lēmums, ar ko ir atļauts sākt sarunas ar Apvienoto Karalisti, lai noslēgtu minēto līgumu – Apvienotās Karalistes pilsoņi, kuru dzīvesvieta ir citā Savienības dalībvalstī – Sagatavojošs tiesību akts – Nepārsūdzams akts – Tieša skāruma neesamība – Nepieņemamība

Kopsavilkums – Vispārējās tiesas (devītā palāta paplašinātā sastāvā) 2018. gada 26. novembra spriedums

1. *Prasība atcelt tiesību aktu – Fiziskas vai juridiskas personas – Pārsūdzami tiesību akti – Jēdziens – Tiesību akti, kas rada saistošas tiesiskās sekas – Prasītāja tiesisko stāvokli mainoši akti – Padomes lēmums, ar ko ir atļauts sākt sarunas ar dalībvalsti, lai noslēgtu līgumu par šīs valsts izstāšanos no Savienības – Attiecīgās dalībvalsts valstspiederīgo prasība – Obligātu tiesisku seku neesamība attiecībā uz prasītājiem – Nepieņemamība*

(LES 50. pants; LESD 218. panta 3. un 11. punkts un LESD 263. panta ceturtā daļa)

2. *Dalībvalstis – Izstāšanās no Eiropas Savienības – Dalībvalsts lēmums uzsākt izstāšanās procedūru – Vienpusējs raksturs – Padomes pārbaude par to, vai ir ievēroti attiecīgās dalībvalsts konstitucionālie noteikumi – Izslēgšana*

(LESD 50. pants)

3. *Prasība atcelt tiesību aktu – Pārsūdzami tiesību akti – Jēdziens – Tiesību akti, kas rada saistošas tiesiskās sekas – Iespēja izslēgt šo nosacījumu, atsaucoties uz demokrātijas principa pārkāpumu – Neesamība*

(LES 2. pants; LESD 263. panta 4. punkts)

4. *Prasība atcelt tiesību aktu – Pārsūdzami tiesību akti – Jēdziens – Tiesību akti, kas rada saistošas tiesiskās sekas – Iespēja izslēgt šo nosacījumu, atsaucoties uz tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā – Neesamība*

(LESD 263. panta 4. punkts; Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants)

1. Ja prasību atcelt tiesību aktu neprivileģēti prasītāji ceļ attiecībā uz aktu, kura adresāti tie nav, gan prasība, saskaņā ar kuru apstrīdētā pasākuma saistošajām tiesiskajām sekām ir jāvar ietekmēt prasītāja intereses, būtiski grozot tā tiesisko stāvokli, gan nosacījums, ka fiziskai vai juridiskai personai ir jābūt tieši skartai ar aktu, par ko ir celta prasība, kā paredzēts LESD 263. panta ceturtajā daļā, nozīmē, ka apstrīdētajam aktam ir tieši jāietekmē prasītāju tiesiskais stāvoklis.

Kā nepieņemama ir jānoraida tāda prasība, ko dalībvalsts valstspiederīgie ir cēlušī attiecībā pret lēmumu, kuru Padome ir pieņēmusi, pamatojoties uz LES 50. panta 2. punkta trešo teikumu, kas lasīts kopsakarā ar LESD 218. panta 3. punktu, un ar kuru Komisijai ir atļauts sākt sarunas ar šo dalībvalsti, lai noslēgtu līgumu par kārtību, kādā šī dalībvalsts izstājas no Savienības un Euratom. Proti, šāds lēmums neietekmē prasītāju tiesības, kuriem ir tādas pašas tiesības gan pirms, gan pēc šā lēmuma. Runājot par attiecīgās dalībvalsts pilsoņu tiesībām ES 27, sākot no izstāšanās datuma, apstrīdētais lēmums ir tikai galīgo līgumu sagatavojošs akts, kura noslēgšana ir tikai eventuāla un par ko Padomei vēlāk būs jāpieņem lēmums ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Eiropas Parlamenta piekrišanas saņemšanas. Apstrīdētā lēmuma iespējama atcelšana neietekmēs attiecīgās dalībvalsts pilsoņu, it īpaši to, kuri, tāpat kā prasītāji, dzīvo citā Savienības dalībvalstī un kuriem nav bijušas tiesības balsot referendumā par šīs dalībvalsts palikšanu Savienībā un šīs valsts vispārējās vēlēšanās. Tā sekas nav nedz paziņojuma par nodomu izstāties atcelšana, nedz LES 50. panta 3. punktā paredzētā divu gadu termiņa apturēšana. Prasītāju tiesības paliek nemainīgas.

Šajā ziņā, lai gan ir taisnība, ka prasītāju tiesiskais stāvoklis, it īpaši attiecībā uz viņu Savienības pilsoņu statusu var tikt ietekmēts attiecīgajai dalībvalstij izstājoties, gan ja tiek, gan ja netiek noslēgts izstāšanās līgums, šī viņu tiesību iespējamā ietekmēšana, kuras saturs un tvērums turklāt pašlaik nevar tikt novērtēts neizriet no apstrīdētā lēmuma. It īpaši, apstākļi, ka Padome kļūdaini neesot izmantojusi LESD 218. panta 11. punktā paredzēto iespēju saņemt Tiesas atzinumu par plānotā nolīguma saderīgumu ar Līgumiem vai neesot ievērojusi lojālas sadarbības principu, nevar nozīmēt to, ka tiek izslēgti LESD 263. pantā skaidri paredzētie pieņemamības nosacījumi.

(skat. 31., 33., 35., 45.–47., 69., 78. punktu)

2. Proti, no LES 50. panta formulējuma izriet, ka iespēja dalībvalstij izstāties no Savienības balstās uz tās vienpusēju lēmumu, kas pieņemts, pamatojoties uz konstitucionāliem noteikumiem. Šajā ziņā – lai gan LES 50. panta 1. punktā ir noteikts, ka lēmums, ar kuru dalībvalsts nolemj izstāties no Savienības, tiek pieņemts atbilstoši tās konstitucionālajiem noteikumiem, tas nenozīmē, ka izstāšanās lēmums rada pamatu Savienības iestāžu akcepta lēmumam, ar kuru šīs iestādes pārbauda, vai attiecīgā valsts ir ievērojusi minētos noteikumus. Proti, šādam Padomes vai citas Savienības iestādes pieņemtā akcepta lēmumam nav jābūt un tas nav paredzēts LES 50. panta normās.

Tādējādi nevar nedz pamatoti apgalvot, ka Padomes lēmums, ar kuru Komisijai ir atļauts uzsākt sarunas ar dalībvalsti, lai noslēgtu nolīgumu par šīs dalībvalsts izstāšanos no Savienības un Euratom, ietverot netiešu aktu, ar ko Padome esot akceptējusi paziņojumu par izstāšanos no Savienības, nedz arī apgalvot, ka ar šo lēmumu esot atzīta minētās dalībvalsts aiziešana no Savienības pēc tam, kad būs beidzies LES 50. panta 3. punktā paredzētais divu gadu termiņš.

(skat. 56., 58. un 60. punktu)

3. Nevar tikt pamatoti apgalvots, ka prasība ir jāatzīst par pieņemamu tāpēc, ka apstrīdētais lēmums esot pieņemts pārkāpjot demokrātijas principu. Proti, šāda argumentācija nozīmētu, ka uz LESD 263. panta pamata celtas prasības atcelt tiesību aktu pieņemamība tiktu izsecināta no iespējama apstrīdētā akta prettiesiskuma. Apgalvotā attiecīgās iestādes pieļautā trūkuma smagums vai no tā izrietošā aizskārums nozīmīgums attiecībā uz pamattiesību ievērošanu neizslēdz līgumā paredzēto absolūto šķēršļu tiesas procesam piemērošanu.

(skat. 70. punktu)

4. Skat. nolēmuma tekstu.

(skat. 76. punktu)